

Леся Назаревич, Наталя Гавдида

УКРАЇНСЬКА МОВА ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ

Рівень В1-В2

Тернопіль
2017

УДК 811.161.2(075.8)

Н 19

Рекомендовано вченими радами Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя (протокол № 4 від 25 квітня 2017 р.) та Науково-дослідного інституту українознавства (протокол № 4 від 27 квітня 2017 р.).

Рецензенти:

А. К. Мойсієнко, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови та прикладної лінгвістики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

В. Ф. Погребенник, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

І. Ю. Шкіцька, доктор філологічних наук, професор кафедри документознавства, інформаційної діяльності та українознавства Тернопільського національного економічного університету;

А. В. Ціпко, кандидат філологічних наук, завідувач відділу української філології Науково-дослідного інституту українознавства;

В. Б. Кухарська, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри української та іноземних мов Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.

Н 19

Назаревич Л. Т., Гавдида Н. І. Українська мова для іноземців. Практикум (Рівні В1–В2) / Л. Т. Назаревич, Н. І. Гавдида. — 2-е видання; змінене й доповнене. — Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. — 212 с.

ISBN 978-617-7331-43-7

Пропонований підручник містить 17 розмовних тем, розширений українсько-англійський словник, запитання до текстів, ілюстрації, таблиці для вивчення граматики української мови, а також різноманітні вправи на закріплення теоретичних знань і комунікативних навичок.

Для англomовних іноземців, які вже опанували початковий рівень української мови (А1), студентів-іноземців вищих навчальних закладів та викладачів української мови як іноземної, російськомовних громадян різних країн, українців, які народилися та проживають поза межами України, а також тих, хто прагне вивчити українську мову самостійно.

УДК 811.161.2(075.8)

© Л. Т. Назаревич, Н. І. Гавдида, 2017

© ФОП Паляниця В. А., 2017

ISBN 978-617-7331-43-7

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1	7
1. Тема: «Я і моя сім'я»	7
1.1. Розмовний блок	7
1.2. Вправи на закріплення лексичного мінімуму	10
1.3. Засоби стилістичного увиразнення мовлення	13
1.4. Граматичний блок. Числівник	15
2. Тема: «Житло»	18
2.1. Розмовний блок	18
2.2. Вправи на закріплення лексичного мінімуму	20
2.3. Засоби стилістичного увиразнення мовлення	23
Граматичний блок. Теперішній час дієслів	24
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2	26
3. Тема: «Мій робочий день»	26
3.1. Розмовний блок	26
3.2. Вправи на закріплення лексичного мінімуму	29
3.3. Засоби стилістичного увиразнення мовлення	32
Граматичний блок. Минулий час дієслів	34
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3	36
4. Тема: Сфера послуг (Ресторан. Торгівля. Банк. Лікарня. Перукарня. Готель. Вокзал. Пошта)	36
4.1. Тема: «Ресторан»	36
Граматичний блок. Майбутній час дієслів	42
Завдання на основі тексту поезії «Не давайте мені їсти»	44
Граматичний блок. Вид дієслів	45
4.2. Тема: «Покупки»	47
Граматичний блок. Ступені порівняння прикметників	56
4.3. Тема: «Готель»	57
Завдання на основі тексту поезії «Ти знаєш, що ти — людина?»	60
4.4. Тема: «Пошта»	61
Граматичний блок. Кличний відмінок іменників	63
Завдання на основі тексту пісні «Червона рута»	65
4.5. Тема: «У лікаря»	66
4.6. Тема: «Вокзал»	72
Завдання на основі тексту пісні «Я чекатиму»	74
Граматичний блок. Місцевий відмінок іменників	75
Граматичний блок. Способи дієслів	77
4.7. Тема: «Перукарня»	79
Граматичний блок. Місцевий відмінок прикметників	81
4.8. Тема: «Банк»	83
Граматичний блок. Місцевий відмінок займенників	87

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4	89
5. Тема: «Місто».....	89
5.1. Розмовний блок.....	89
Місто Тернопіль.....	89
Граматичний блок. Прийменники місця.....	92
5.2. Вправи на закріплення лексичного мінімуму.....	93
Завдання на основі тексту пісні «Як тебе знайти».....	97
Засоби стилістичного вираження мовлення.	
Означення до слів.....	98
Граматичний блок.....	100
Знахідний відмінок іменників.....	100
Знахідний відмінок прикметників.....	102
Знахідний відмінок займенників.....	103
6.1. Розмовний блок.....	105
Київ — столиця України.....	105
6.2. Вправи на закріплення лексичного мінімуму.....	108
6.3. Засоби стилістичного вираження мовлення.....	111
Граматичний блок. Родовий відмінок.....	113
Завдання на основі тексту пісні «Біля тополі».....	116
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5	117
7. Тема: «Мій університет».....	117
7.1. Розмовний блок.....	117
7.2. Вправи на закріплення лексичного мінімуму.....	118
7.3. Засоби стилістичного вираження мовлення.....	122
7.4. Ділова документація. Заява.....	123
Граматичний блок. Давальний відмінок.....	125
Давальний відмінок іменників.....	126
Давальний відмінок прикметників.....	127
Давальний відмінок займенників.....	127
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6	129
8. Тема: «Іван Пулюй».....	129
8.1. Розмовний блок.....	129
8.2. Вправи на закріплення лексичного мінімуму.....	132
Завдання на основі тексту пісні «Люблю цей світ».....	134
Граматичний блок. Орудний відмінок.....	135
Орудний відмінок іменників.....	135
Орудний відмінок прикметників.....	136
Орудний відмінок займенників.....	137
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7	139
9. Тема: «Наукові відкриття».....	139
9.1. Розмовний блок.....	139
9.2. Вправи на закріплення лексичного мінімуму.....	145
9.3. Засоби стилістичного вираження мовлення.....	146
9.4. Підкресліть правильний варіант. Позначте закінчення.....	147

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8	150
10. Тема: «Традиції України».....	150
10.1. Розмовний блок	150
10.2. Вправи на закріплення лексичного мінімуму	153
10.3. Засоби стилістичного увиразнення мовлення.....	155
10.4. Граматичний блок. Прийменник	156
Завдання на основі тексту пісні «Все буде добре»	158
ТЕКСТИ З ГРАМАТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ	159
Україна	159
Анна Київська — королева Франції.....	163
Великдень — свято всіх християн	166
Тарас Шевченко — український геній.....	169
Євген Патон — видатний український учений.....	171
Микола Сядристий — майстер мініатюри.....	173
Сергій Бубка — чемпіон України.....	175
З історії олімпійських ігор	177
Альфред Нобель.....	179
Альберт Ейнштейн.....	181
Білл Гейтс	184
Вибір подарунка.....	186
ДОДАТОК. КОМУНІКАЦІЯ	189
Висловлювання власної думки.....	189
Прохання про пораду.....	193
Комплімент	197
Обурення. Протест. Вимога. Заборона.....	201
ПОЕЗІЇ ТА ПІСНІ	204
Ти знаєш, що ти — людина?.....	204
Не давайте мені їсти	204
Червона рута.....	205
Як тебе знайти.....	205
Біля тополі	206
Люблю цей світ	207
Я чекатиму... ..	208
Все буде добре.....	209
ЛІТЕРАТУРА	211

ПЕРЕДМОВА

У світі з кожним роком зростає інтерес до української мови та збільшується кількість охочих її вивчати. Відповідно виникає потреба методичного забезпечення.

Запропонований підручник «Українська мова для іноземців. Практикум» є другою (зміненою і доповненою) версією. Його автори ставлять собі за мету допомогти іноземцям, які прагнуть удосконалити рівень А2 й опанувати рівень В1-В2, сформувати високий рівень мовної компетентності в розмовно-побутовій, професійній та науковій сферах комунікації.

Підручник укладено із врахуванням кредитно-модульної системи навчання. Курс загалом складається з 8 модулів, які включають 17 розмовних тем («Я і моя сім'я», «Житло», «Сфера послуг (Ресторан. Торгівля. Банк, Лікарня. Перукарня. Готель. Вокзал. Пошта)», «Наукові відкриття», «Традиції України» та інші); розширений українсько-англійський словник; запитання до текстів; ілюстрації; таблиці для вивчення граматики української мови, а також різнотипні вправи на закріплення теоретичних знань та комунікативних навичок.

До кожної теми дібрано засоби стилістичного вираження мовлення: епітети, синоніми, антоніми, фразеологізми, які розкривають багатство української мови. Для читання адаптовано тексти, які характеризуються високим рівнем інформативності, завдяки їм іноземці дізнаються про визначних українців: Анну Ярославну (королеву Франції), Тараса Шевченка, Івана Пулюя, Євгена Патона, Миколу Сядристого, Сергія Бубку та інших.

У підручнику також наявні завдання, розроблені на основі текстів українських пісень («Червона рута», «Люблю цей світ», «Біля тополі», «Все буде добре» та ін.), за допомогою яких можна не лише урізноманітнити процес аудіювання, а й розширити знання слухачів про українську культуру. Завдання такого типу покликані не лише збагатити світогляд іноземних студентів, а й поглибити їхні знання з графеміки, орфографії та орфоепії української мови.

Граматичний матеріал у підручнику подано у вигляді коротких інформаційних довідок, таблиць, які систематизовують знання студентів щодо граматичних категорій дієслів, іменників, прикметників, числівників та займенників. Розділ «Тексти із граматичними завданнями» передбачає вдосконалити знання граматики.

У «Додатку» містяться корисні мовні формули, які стануть у пригоді тоді, коли іноземець захоче висловити власну думку, обурення чи вимогу, попросити про пораду, зробити комплімент.

Структура підручника продумана та вмотивована потребами навчального процесу. Більшість модулів побудовано за такою схемою:

- розмовна тема;
- словник (українська та англійська мови);
- запитання до теми;
- комунікативно-граматичні вправи на закріплення вивченого матеріалу;
- граматичний блок;
- засоби стилістичного вираження мовлення.

Загалом пропоноване видання стане корисним англомовним іноземцям, які вже опанували початковий рівень української мови (А1–А2), студентам-іноземцям вищих навчальних закладів, викладачам української мови як іноземної, російськомовним громадянам різних країн, українцям, які народилися та проживають поза межами України, а також тим, хто прагне вивчити українську мову самостійно.

Вставте по пам'яті пропущені дієслова до вірша «Дванадцять місяців» (с. 16). З'єднайте назву місяця з відповідним малюнком

Січень
 Лютий
 Березень

Квітень
 Травень під ноги
 травицю,
 Червень
 сіно в копиці...

Липень медовий
 бджілок
 Серпень чудовий
 булки
 Вересень
 груші в садочку,

Жовтень
 клену сорочку.
 Йде листопад,
 килими.
 Грудень —
 початок зими.

2. Тема: «Житло»

2.1. Розмовний блок

Моя квартира

Моє ім'я Паріс. Хочу розповісти про своє помешкання в Торонто. Я живу разом із батьками у великому будинку на другому поверсі. Коли **заходиш** до квартири, відразу **опиняєшся** у світлому й просторому передпокої. Біля однієї стіни — вішак з куртками , пальтами та шафа для взуття , біля іншої — телефонний столик та м'яке крісло . Прямо розташовані ванна кімната і туалет. У ванній кімнаті біля вмивальника та ванни стоїть пральна машина . Поруч — двері до кухні й вітальні, а з іншого боку, праворуч, — вхід до дитячої кімнати й спальні батьків. Вікна в нас прикрашені фіранками та шторами . Підлоги застелені теплими килимами .

У дитячій **мешкаю** разом із братом. Тут у нас просторо й світло. Ми **маємо**

Рецепт українського борщу — однієї з найпопулярніших страв української кухні. На 3 літри страви вам знадобляться такі **інгредієнти**:

бульйон або вода — 2, 5 (л) ,

буряки — 150 (г) ;

капуста білокачанна — 200 (г) ;

картопля — 210 (г) ;

квасоля — 20 (г) ;

морква — 30 (г) ;

олія — 20 (г) ;

оцет 3 % — 10 (г) ;

перець солодкий — 25 (г) ;

петрушка (корінь) — 20 (г) ;

помідори — 2 шт ;

або томатне пюре — 50 (г) ;

сметана — 100 (г) ;

цибуля ріпчаста — 35 (г) ;

цукор — 10 (г) ;

часник — 4 (г) .

Рецепт борщу

Інгредієнти

Доберіть відповідні прикметники до рецепту борщу

М'ясний, великий, дрібний, гарячий, оливкова або соняшникова олія, золотистий, грубий, свіжий, білокачанна, зелений, ароматний, смачний.

Готуємо (який?) _____ бульйон. Відварюємо квасолю. Беремо три (які?) _____ картоплини. Ріжемо на кубики. Кидаємо її в готовий бульйон. Моркву і цибулю нарізаємо (якою?) _____ соломкою. Усе це кидаємо на (яку?) _____ сковорідку і заливаємо (якою?) _____ олією. Смажимо до (якого?) _____ кольору. Вкидаємо натертий на (якій?) _____ тертці буряк і порізаний на кубики (який?) _____ помідор. Тушкуємо все це 10 хвилин. Додаємо в сковорідку трохи томатної пасті і сметани. Коли наші овочі готові, а **в сусідів від аромату аж слинка тече**, поміщаємо овочі до каструлі з бульйоном. Додаємо дрібку цукру, чайну ложку солі, столову ложку винного оцту, відварену квасолю, (яку?) _____ капусту. Варимо ще декілька хвилин. Посипаємо (яким?) _____ кропом і петрушкою. Борщ вдався (яким?) _____. Їжте на здоров'я! Смачного!

Готувати

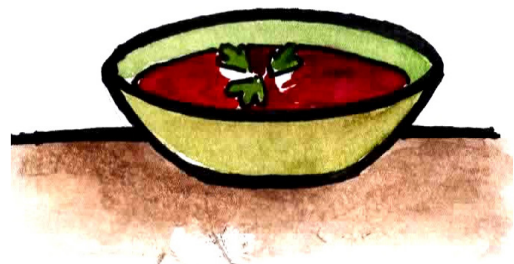
Варити

Порізати

Смажити

Поєднайте вирази

У ресторані я можу замовити	одну пляшку	сухого	вина
	дві пляшки	холодного	пива
	одну склянку	свіжого	соку
	дві склянки	газованої	води
	два келихи	гарячого	супу
	(бокали)	чорної	кави
	порцію	зеленого	чаю
	філіжанку	смаженого	м'яса
	чашку	відвареної	телятини
	два шматки	овочевого	салату
	кусень	м'ясного	хліба
		білого	картоплі
		печеної	торта
	солодкого		

Зразок

У ресторані я можу замовити одну склянку свіжого соку.

Відшукайте назви страв

і	п	о	д	е	с	е	р	т	н	с	1. десерт
к	а	м'	я	с	о	р	т	с	л	и	2.
у	г	о	я	є	ш	н	я	о	с	к	3.
ц	з	и	л	у	ф	о	с	у	п	т	4.
н	а	м	л	и	н	ц	і	л	и	т	5.
п	е	ч	е	н	а	в	р	и	б	а	6.
є	к	а	в	а	р	ш	а	л	о	м	7.
м	о	с	п	а	г	е	т	і	ч	у	8.
з	е	л	е	н	и	й	т	ч	а	й	9.
м	о	п	і	ц	а	р	е	л	л	я	10.
к	а	р	т	о	п	л	я	в	н	а	11.
в	а	з	о	с	а	л	а	т	н	и	12.
с	о	ш	а	ш	л	и	к	л	о	м	13.

Граматичний блок. Майбутній час дієслів

Вид	Дієвідміна	Число	Особа	Закінчення	Дієслова	
Доконаний					піти	
	I	Одн.	1	-у, -ю	піду	
			2	-еш, -єш	підеш	
			3	-е, -є	піде	
		Множ.	1	-емо, -ємо	підемо	
			2	-ете, -єте	підете	
			3	-уть, -ють	підуть	
						прилетіти
		Одн.	1	-у, -ю	прилечу	
			2	-иш	прилетиш	
			3	-ить	прилетить	
	II	Множ.	1	-имо	прилетимо	
	2		-ите	прилетите		
	3		-ать, -ять	прилетять		
Недоконаний					читати	
	I і II	Одн.	1	буду +інфінітив	буду читати	
			2	будеш	будеш читати	
			3	буде	буде читати	
		Множ.	1	будемо +інфінітив	будемо читати	
			2	будете	будете читати	
			3	будуть	будуть читати	
	I і II	Одн.	1	інфінітив -+ -му	читатиму	
			2	+ меш	читатимеш	
			3	+име	читатиме	
		Множ.	1	інфінітив +-мемо	читатимемо	
			2	+ мете	читатимете	
			3	+муть	читатимуть	

Запишіть речення, поставте слова, які стоять у дужках, у відповідній часовій формі (у теперішньому і майбутньому часі)

1. Уранці ми (снідати). 2. Удень я, а батьки (навчатися, працювати). 3. Студенти українську мову (вивчати). 4. Вони вже добре українською (говорити). 5. Ви, де він (знати, працювати)?

6. Коли викладач правило, студенти вправи (повторювати, писати). 7. Я люблю (читати). 8. Ти телевизор ввечері? — Ні, ввечері я (дивитися, гуляти). 9. Друзі у теніс (грати). 10. Петро радіо, а я не радіо (слухати, любити). 11. Діти ще не (спати). 12. Що ви завтра (робити)? 13. Ми не урок (розуміти). 14. Ти текст? Ні, я лист (писати, перекладати).

Виконайте вправу за зразком

Зразок

Студенти, вивчати українську мову, завтра.

Коли студенти будуть вивчати українську мову?

Вони вивчатимуть / (будуть вивчати) українську мову завтра.

1. Батьки, неділя, відпочивати, на дачі. 2. Мама, слухати концерт, завтра ввечері. 3. Ми, дивитися фільм, ввечері. 4. Джон та Джоанна, оглядати місто, вранці. 5. Рональд, обідати, після занять. 6. Чарльз, писати диктант, завтра. 8. Ви, купувати книжки, п'ятниця. 9. Марія, писати лист, після обіду. 10. Дівчинка, співати пісню, на концерті.

Запишіть речення у формі майбутнього часу (обидві форми). Іменники замініть займенниками. Скористайтесь зразком

Зразок

Вітя і Юля вивчали українську мову. Вони вивчатимуть (будуть вивчати) українську мову.

1. Оксана вчить урок. _____
2. Я і мама повторюємо слова пісні. _____
3. Максим відповідає на питання. _____
4. Викладач питає, а студенти відповідають. _____
5. Віктор та Уляна пишуть вправи. _____
6. Сюзанна читає новий текст. _____
7. Ви вивчали українську мову? _____
8. Леся говорила англійською мовою. _____
9. Я не розумів китайської мови. _____
10. Маркес писав листи іспанською мовою. _____
11. Ти слухав радіо. _____
12. Ти дивилася вчора балет? _____
13. Тато працював, а мама відпочивала. _____
14. Назар готував сніданок. _____
15. Що робили студенти після занять? _____

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6

8. Тема: «Іван Пулюй»

8.1. Розмовний блок

Іван Пулюй — винахідник X-променів

*Нема більшого гонору для інтелігентного чоловіка,
як берегти свою і національну честь
та без нагороди вірно працювати
для добра свого народу,
щоб забезпечити йому кращу долю.*

Іван Пулюй

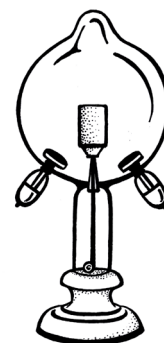

Іван Пулюй — визначний фізик і електротехнік, винахідник і громадський діяч. Автор близько 50 наукових праць українською, німецькою та англійською мовами. Перекладач Біблії. Володів 15-ма іноземними мовами, зокрема грецькою, латинською та староєврейською.

Іван Пулюй народився 2 лютого 1845 р. в селі Гримайлів (тепер Гусятинського району Тернопільської області). У 1864 році юнак із відзнакою закінчив Тернопільську гімназію й для продовження освіти пішки вирушив до столиці Австро-Угорщини. Потім він навчався та працював у Відні. Зокрема, був доцентом Віденського університету, викладав фізику в Хорватії, працював професором німецького Празького політехнічного інституту, був навіть ректором цього закладу.

У Празі І. П. Пулюй установив першу в Європі електростанцію на змінному струмі. Винайшов конструкцію телефонних станцій і абонентних апаратів, очолив розробку схеми будівництва електричного трамвая. За ці досягнення Цісар Франц-Йосиф іменував Івана Пулюя Радником Двору, нагородив його Лицарським Хрестом.

У Відні доктор Пулюй винаходить так звану «лампу Пулюя» — прилад, який створював невидиме випромінювання — X-промені. На світовій електротехнічній виставці в Парижі 1881 р. прилад Івана Пулюя був нагороджений срібною медаллю. Але згодом ці промені назвали рентгенівськими, адже німецький учений, який був учнем Івана Пулюя, Вільгельм Рентген запатентував цей прилад як власний винахід.

Альберт Ейнштейн, дізнавшись про історію з Х-променями, сказав Пулюєві: «Не можу Вас нічим утішити, що відбулося, того не змінити. Хай залишається при Вас сатисфакція, що і Ви вклали свою частинку в епохальне відкриття. Хіба цього мало? А якщо на тверезу голову, то все має логіку. Хто стоїть за вами, **русинами**, — яка культура, які акції? Прикро Вам це слухати, але куди подінешся від своєї долі? А за Рентгеном — уся Європа». Відповідь Пулюя була така: «Що повинне відбутися — відбудеться обов'язково, і те, що відбудеться, буде якнайкращим, тому що така воля Господня!».

Невідомо, якими були стосунки Пулюя і Рентгена після 1896 року. Чи спілкувалися вони? За деякими джерелами, усі особисті листи Івана Павловича після його смерті залишилися в доньки Наталії, яка, опинившись в СРСР, безслідно зникла в сталінських таборах. Вільгельм Рентген у своєму заповіті розпорядився знищити всі свої записи, які стосувалися відкриття Х-променів, що і було зроблено.

Серед учених-фізиків ХІХ століття Пулюй користувався заслуженим авторитетом і визнанням, але чому наукова громадськість не «помітила» його відкриття, зробленого на 14 років раніше від Рентгена, досі не зрозуміло.

Помер Іван Пулюй 31 січня 1918 року в Празі, де і похований.

Тематична лексика

абонентний — subscriber

антикатод — anode

апарат — apparatus

атом — atom

безслідно — without a trace

берегти — to keep

Біблія — Bible

відзнака — honours

вдосконалений — perfected

взаємодія — interaction

визначний — prominent

винайдений — invented

винахідник — inventor

випромінювання — radiation

вирушати — to start

виставка — exhibition

виявити — to reveal

вмонтований — integrated

внесок — contribution

володіти — to possess

встановлений — set

газ — gas

генерувати — to generate

гоно́р / честь — honor

громадський діяч — public figure

дисертація — thesis

дослідження — research

еквівалент — equivalent

експонування — exhibits

екран — screen

електротехнік — electrician

забезпечувати — to provide

заряджений — charged

захищати — to protect

змінний — variable

зникати — to disappear

ВНЕСОК ІВАНА ПУЛЮЯ В СКАРБНИЦЮ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ

Переклад Біблії
Івана Пулюя, Пантелеймона
Куліша, Івана Нечуя-Левицького
вперше надруковано в 1903 році

«Катодна лампа»
Івана Пулюя

Іван Пулюй вдосконалив
лампу розжарювання в 1884 р.

Один із перших знімків
Івана Пулюя (1895 р.).
Рука його доньки Наталі

У 1896 р. І. Пулюй зробив
перший у світі знімок
організму дитини

Креслення «Лампи Пулюя».
На світовій виставці в Парижі
в 1881 р. цей прилад був
нагороджений срібною медаллю

8.2. Вправи на закріплення лексичного мінімуму

8.2.1. Поєднайте частини речень

Тернопільський національний технічний університет має	в ТНТУ у II корпусі на другому поверсі.
Музей імені Івана Пулюя розташований	належить Іванові Пулюєві.
Іван Пулюй є автором близько	ім'я Івана Пулюя.
Відкриття X-випромінювання	15 іноземних мов, зокрема грецьку, латинську та старосврейську.
Нобелівську премію за наукове відкриття X-випромінювання вручили	«лампа Пулюя», лампа розжарювання нової конструкції, переносний шахтарський ліхтар, електростанція на змінному струмі, конструкція телефонних станцій і абонентних апаратів, електричного трамвая, X-випромінювання.
Іван Пулюй знав	викладача, професора, декана, завідувача кафедри, ректора, державного радника з електротехніки.
Іван Пулюй обіймав посади	Вільгельмові Рентгену, а не Іванові Пулюю.
Відомі винаходи Івана Пулюя – це	50 наукових статей українською, німецькою та англійською мовами.

8.2.2. Відшукайте слова (по горизонталі)

м	л	а	м	п	а	р	с	и	т	е	т	у	1.	лампа
и	т	Х-	п	р	о	м	е	н	і	в	и	п	2.	
п	с	к	о	н	с	т	р	у	к	ц	і	я	3.	
у	к	о	н	ц	е	н	т	р	а	ц	і	я	4.	
о	р	е	н	т	г	е	н	у	ю	м	т	а	5.	
п	к	п	а	т	е	н	т	е	р	п	а	н	6.	
в	а	н	т	и	к	а	т	о	д	и	р	е	7.	
а	п	л	а	т	и	н	а	г	о	л	у	є	8.	
м	у	з	н	і	м	о	к	у	л	а	н	в	9.	
к	е	к	с	п	е	р	и	м	е	н	т	о	10.	

8.1.3. Засоби стилістичного увиразнення мовлення

Епітети

Слово	Запитання	Епітет	
		Українська мова	Англійська мова
відкриття	Яке?	епохальне	epochal
		значуще	significant
		велике	large
		вагоме	weighty
		наукове	scientific
		цікаве	interesting
		несуттєве	minor
		приголомшливе	stunning
		банальне	banal
		сенсаційне	sensational
		гучне	loud
		нетипове	not typical
		скандальне	scandalous
смішне	funny		
надзвичайне	extraordinary		

Синоніми

Експеримент — дослід, наукове досягнення.

Очоловувати — керувати, управляти.

Привласнювати — присвоїти, забрати.

Антоніми

нетиповий — стандартний

простий — складний

Фразеологізми

Бистрий на розум — здатний швидко міркувати, думати.

Бідний (небагатий) на розум — нерозумний.

Братися за розум — ставати розсудливішим, розумнішим.

Ловити себе на думці — усвідомлювати, розуміти щось.

І на думці не було — 1) зовсім, ніколи не думати про що-небудь; 2) зовсім не знати чогось, не здогадуватися про що-небудь; 3) не виявляти наміру, бажання, не збиратися щось робити.

Завдання на основі тексту пісні «Люблю цей світ»

Прослухайте пісню. Вставте пропущені літери. Перекладіть.

ЛЮБЛЮ ЦЕЙ СВІТ

1. Люблю ц_й св_т за те, що в н_му _д_т_ . _____

Люблю ц_й св_т за т_, що сонц_с_. _____

Люблю ц_й св_т за т_, що можу рад_т_. _____

Люблю ц_й св_т за те, що в н_му _я. _____

Приспів

Бог дару_ сонц_ нам ясн_, _____

Бог дару_ зор_ пр_ красн_, _____

Бог дару_ н_ бо блак_тн_ _____

І волошк_ син_ у ж_т_. _____

Бог дару_ друз_в, род_ну, _____

Бог дару_ щаст_хв_л_ну, _____

Тільк_тр_ба це р_зум_т_ _____

І хв_л_н_ кожн_й рад_т_. _____

Т_льк_ треба це р_зум_т_ _____

І завжд_рад_т_. _____

2. Люблю ц_й св_т за те, що в н_му є мама. _____

Люблю ц_й св_т за те, що в н_му є ____. _____

Люб_ть і в_, люб_ть ц_й св_т так само, _____

І буде в_н л_бов'ю нашою ц_сти. _____

3. Люблю ц_й св_т за т_, що ма_й не ма_, _____
 Люблю цей св__т за т_, що можу люб_т_. _____
 Люблю цей св_т за т_, що п_сню сп_ва___. _____
 Люб_ть цей св_т, бо т_льки так м_змож_м ж_ть. _____

Граматичний блок. Орудний відмінок

Орудний відмінок вживається:

— для позначення предмета, яким виконують дію. Наприклад: хлопчик малює квіти (чим?) червоним олівцем.

— для позначення засобу пересування. Наприклад: я полечу в Париж (чим?) літаком.

— після прийменників з (із, зі), за, між, над, під, перед. Наприклад: мій батько завжди п'є каву з (чим?) цукром. Марина піде завтра на концерт «Океану Ельзи» з (ким?) друзями.

— після дієслів: керувати, захоплюватися, милуватися, займатися, цікавитися. Наприклад: Віктор займається (чим?) спортом.

— після прикметників: задоволений, стурбований. Наприклад: мій кіт задоволений (чим?) своїм життям.

— після дієслова бути, стати. Наприклад: незабаром Максим буде (ким?) актором.

Орудний відмінок іменників

Рід	Називний відмінок (хто? що?)	Орудний відмінок (ким? чим?)
Ч.р.	-[] (-и) будинок (будинки) -ж, -ч, -ш, щ, -р (-і) плащ (плащі) -ь (-і) кінець (кінці) -й(-ї) край (краї)	-ом (-ами) будинком (будинками) -ем (-ами) плащем (плащами) -ем (-ями) кінцем (кінцями) -єм (-ями) краєм (краями)
Ж.р.	-а (-и) країна (країни) -я (-і) кишеня (кишені) -ія (-ії) талія (талії)	-ою (-ами) країною (країнами) -єю (-ями) кишенею (кишенями) -єю(-ями) талією (таліями)
С.р.	-о(-а) літо (літа) -е(-я) явище (явища)	-ом (-ами) літом (літами) -ем (-ями) явищем (явищами)